

SPRAWOZDANIE

z realizacji Rządowego programu wspierania w latach 2007-2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”.

Rządowy program wspierania w latach 2007 – 2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach” został ustanowiony uchwałą Nr 156/2007 Rady Ministrów z dnia 5 września 2007 r., zmienioną uchwałą Nr 104/2008 Rady Ministrów z dnia 12 maja 2008 r.

Podstawę prawną programu stanowił art.90u ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), zgodnie z którym, Rada Ministrów może przyjąć rządowy program albo programy, mające na celu wspieranie organów prowadzących szkoły lub placówki w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Beneficjentami programu były organy prowadzące publiczne szkoły i placówki dla dzieci i młodzieży szkolnej tj.: jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego i osoby fizyczne oraz ministrowie: minister właściwy do spraw wewnętrznych i administracji, Minister Sprawiedliwości, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw środowiska.

Realizacja rządowego programu w roku 2007

Na realizację programu w 2007 r. wojewodom oraz Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego przekazano z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 11 „Dofinansowanie kosztów reformy oświaty” łączną kwotę w wysokości **49 205 842.00 PLN**.

Ogółem wyposażono w monitoring wizyjny **4912** szkół i placówek w całym kraju (szkoły, zespoły szkół oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, bursy, szkoły przy zakładach poprawczych i szkoły przy schroniskach dla nieletnich) wydatkując łączną kwotę **68 275 121,00 PLN**.

Całkowitą kwotę dotacji wykorzystano w **98.71%** wydatkując łączną kwotę **48 571 135.20 PLN**.

Udział środków własnych jednostek samorządu terytorialnego i innych organów prowadzących w całkowitej kwocie programu wynosił **28.86%**, co dało **19 703 985,80 PLN**. Kwota wniesiona przez organy prowadzące w stosunku do kwoty wydatkowanej dotacji z budżetu państwa stanowiła **40.57%**.

Realizacja programu w województwach/ministerstwach w roku 2007

Województwo/Ministerstwo	Ilość szkół w programie	Kwota dotacji wydatkowanej	Środki własne	Całkowita kwota	Kwota dotacji przyznanej
dolnośląskie	392	4 047 453,81 zł	2 004 623,77 zł	6 052 077,58 zł	4 108 000,00 zł
kujawsko-pomorskie	342	2 948 700,00 zł	1 060 655,10 zł	4 009 355,10 zł	2 948 700,00 zł
lubelskie	357	2 994 200,00 zł	1 426 211,70 zł	4 420 411,70 zł	2 994 200,00 zł
lubuskie	184	1 420 000,00 zł	276 000,00 zł	1 696 000,00 zł	1 420 000,00 zł
łódzkie	273	2 842 242,00 zł	1 077 239,46 zł	3 919 481,46 zł	2 842 242,00 zł
małopolskie	516	4 662 200,00 zł	2 169 693,00 zł	6 831 893,00 zł	4 662 200,00 zł
mazowieckie	779	6 522 800,00 zł	3 393 668,67 zł	9 916 468,67 zł	6 522 800,00 zł
opolskie	104	1 046 600,00 zł	345 220,86 zł	1 391 820,86 zł	1 046 600,00 zł
podkarpackie	273	2 987 000,00 zł	897 848,00 zł	3 884 848,00 zł	2 987 000,00 zł
podlaskie	129	1 645 600,00 zł	819 688,00 zł	2 465 288,00 zł	1 645 600,00 zł
pomorskie	240	2 791 603,00 zł	864 858,00 zł	3 656 461,00 zł	2 801 600,00 zł
śląskie	347	4 368 851,39 zł	1 393 770,10 zł	5 762 621,49 zł	4 902 700,00 zł
świętokrzyskie	134	1 396 400,00 zł	720 766,98 zł	2 117 166,98 zł	1 396 400,00 zł
warmińsko-mazurskie	201	2 110 785,00 zł	670 595,00 zł	2 781 380,00 zł	2 141 100,00 zł
wielkopolskie	381	3 854 000,00 zł	1 711 262,51 zł	5 565 262,51 zł	3 854 000,00 zł
zachodniopomorskie	192	1 786 000,00 zł	871 884,65 zł	2 657 884,65 zł	1 786 000,00 zł
Razem województwa	4844	47 424 435,20 zł	19 703 985,80 zł	67 128 421,00 zł	48 059 142,00 zł
MKiDN	50	876 700,00 zł	0,00 zł	876 700,00 zł	876 700,00 zł
Ministerstwo Sprawiedliwości	18	270 000,00 zł	0,00 zł	270 000,00 zł	270 000,00 zł
Razem ministerstwa	68	1 146 700,00 zł	0,00 zł	1 146 700,00 zł	1 146 700,00 zł
Ogółem	4912	48 571 135,20 zł	19 703 985,80 zł	68 275 121,00 zł	49 205 842,00 zł

Realizacja rządowego programu w roku 2008

Na realizację programu w 2008 r. wojewodom oraz Ministrowi Sprawiedliwości, Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministrowi Środowiska przekazano z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 54 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” łączną kwotę w wysokości **19 999 008.00 PLN**.

Ogółem wyposażono w monitoring wizyjny **2019** szkół i placówek w całym kraju (szkoły, zespoły szkół oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, bursy, szkoły przy zakładach poprawczych i szkoły przy schroniskach dla nieletnich) wydatkując łączną kwotę **28 731 274,22 PLN**.

Całkowitą kwotę dotacji wykorzystano w **97,63%** wydatkując łączną kwotę **19 525 608.45 PLN**.

Udział środków własnych jednostek samorządu terytorialnego i innych organów prowadzących w całkowitej kwocie programu wynosił **32.55%** co dało **9 352 367,77 PLN**. Kwota wniesiona przez organy prowadzące w stosunku do kwoty wydatkowanej dotacji z budżetu państwa stanowiła **47.89%**.

Realizacja programu w województwach/ministerstwach w roku 2008

Województwo/Ministerstwo	Ilość szkół w programie	Kwota dotacji wydatkowane	Środki własne	Całkowita kwota	Kwota dotacji przyznanej
dolnośląskie	144	1 296 466,97 zł	613 280,61 zł	1 909 747,58 zł	1 343 000,00 zł
kujawsko-pomorskie	121	887 820,35 zł	363 343,74 zł	1 251 164,09 zł	888 000,00 zł
lubelskie	78	592 422,28 zł	299 744,17 zł	892 166,45 zł	619 000,00 zł
lubuskie	56	518 211,36 zł	347 344,30 zł	865 555,66 zł	526 000,00 zł
łódzkie	154	1 278 445,70 zł	580 290,52 zł	1 858 736,22 zł	1 351 000,00 zł
małopolskie	192	1 715 715,14 zł	1 002 457,10 zł	2 718 172,24 zł	1 722 000,00 zł
mazowieckie	216	2 412 823,20 zł	1 067 848,87 zł	3 480 672,07 zł	2 414 400,00 zł
opolskie	82	458 395,78 zł	577 918,88 zł	1 036 314,66 zł	550 000,00 zł
podkarpackie	100	1 120 740,84 zł	282 689,68 zł	1 403 430,52 zł	1 129 000,00 zł
podlaskie	78	571 241,00 zł	499 469,00 zł	1 070 710,00 zł	598 000,00 zł
pomorskie	137	1 327 747,00 zł	989 559,00 zł	2 317 306,00 zł	1 329 000,00 zł
śląskie	203	2 153 853,48 zł	725 501,42 zł	2 879 354,90 zł	2 279 604,00 zł
świętokrzyskie	71	548 160,05 zł	483 676,58 zł	1 031 836,63 zł	551 000,00 zł
warmińsko-mazurskie	64	725 911,00 zł	339 835,00 zł	1 065 746,00 zł	729 904,00 zł
wielkopolskie	143	1 437 591,08 zł	756 835,76 zł	2 194 426,84 zł	1 442 000,00 zł
zachodniopomorskie	76	904 704,60 zł	362 563,19 zł	1 267 267,79 zł	949 000,00 zł
Razem województwa	1915	17 950 249,83 zł	9 292 357,82 zł	27 242 607,65 zł	18 420 908,00 zł
MKiDN	42	652 344,00 zł	0,00 zł	652 344,00 zł	655 000,00 zł
Ministerstwo Sprawiedliwości	24	359 915,62 zł	0,00 zł	359 915,62 zł	360 000,00 zł
Ministerstwo Rolnictwa	30	443 099,00 zł	33 307,95 zł	476 406,95 zł	443 100,00 zł
Ministerstwo Środowiska	8	120 000,00 zł	26 702,00 zł	146 702,00 zł	120 000,00 zł
Razem ministerstwa	104	1 575 358,62 zł	60 009,95 zł	1 635 368,57 zł	1 578 100,00 zł
Ogółem	2019	19 525 608,45 zł	9 352 367,77 zł	28 877 976,22 zł	19 999 008,00 zł

Realizacja rządowego programu w roku 2009

Na realizację programu w 2009 r. wojewodom oraz Ministrowi Sprawiedliwości, Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministrowi Ochrony Środowiska oraz Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji przekazano z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 11 „Dofinansowanie kosztów podnoszenia jakości oświaty” łączną kwotę w wysokości **7 794 800,00 PLN**.

Ogółem wyposażono w monitoring wizyjny **951** szkół i placówek w całym kraju (szkoły, zespoły szkół oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno –

wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, bursy, szkoły przy zakładach poprawczych i szkoły przy schroniskach dla nieletnich) wydatkując łączną kwotę **11 435 283,31 PLN**.

Całkowitą kwotę dotacji wykorzystano w **97,54%** wydatkując łączną kwotę **7 603 390,79 PLN**.

Udział środków własnych jednostek samorządu terytorialnego i innych organów prowadzących w całkowitej kwocie programu wynosił **33,51%** co dało **3 831 892,52 PLN**. Kwota wniesiona przez organy prowadzące w stosunku do kwoty wydatkowanej dotacji z budżetu państwa stanowiła **50,39%**.

Realizacja programu w województwach/ministerstwach w roku 2009

Województwo/Ministerstwo	Ilość szkół w programie	Kwota dotacji wydatkowane	Środki własne	Całkowita kwota	Kwota dotacji przyznanej
dolnośląskie	62	368 246,59 zł	187 361,69 zł	555 608,28 zł	401 100,00 zł
kujawsko-pomorskie	65	335 000,00 zł	314 561,96 zł	649 561,96 zł	335 000,00 zł
lubelskie	40	299 255,60 zł	157 321,89 zł	456 577,49 zł	327 000,00 zł
lubuskie	33	155 416,51 zł	77 256,28 zł	232 672,79 zł	158 000,00 zł
łódzkie	45	358 226,62 zł	160 644,97 zł	518 871,59 zł	405 991,00 zł
małopolskie	97	480 230,71 zł	285 703,84 zł	765 934,55 zł	482 000,00 zł
mazowieckie	72	761 660,87 zł	424 563,63 zł	1 186 224,50 zł	771 000,00 zł
opolskie	18	111 862,54 zł	142 383,99 zł	254 246,53 zł	112 000,00 zł
podkarpackie	35	363 450,71 zł	107 922,06 zł	471 372,77 zł	367 000,00 zł
podlaskie	38	186 897,00 zł	480 418,00 zł	667 315,00 zł	187 000,00 zł
pomorskie	47	397 058,00 zł	204 888,00 zł	601 946,00 zł	407 000,00 zł
śląskie	73	738 341,60 zł	293 519,14 zł	1 031 860,74 zł	766 809,00 zł
świętokrzyskie	28	143 510,00 zł	181 788,31 zł	325 298,31 zł	143 510,00 zł
warmińsko-mazurskie	39	209 568,50 zł	145 161,97 zł	354 730,47 zł	210 000,00 zł
wielkopolskie	104	660 835,34 zł	367 908,87 zł	1 028 744,21 zł	661 000,00 zł
zachodniopomorskie	46	300 095,80 zł	269 516,33 zł	569 612,13 zł	302 000,00 zł
Razem województwa	842	5 869 656,39 zł	3 800 920,93 zł	9 670 577,32 zł	6 036 410,00 zł
MKiDN	45	673 890,00 zł	0,00 zł	673 890,00 zł	676 539,00 zł
Ministerstwo Sprawiedliwości	18	402 801,36 zł	0,00 zł	402 801,36 zł	403 273,00 zł
Ministerstwo Rolnictwa	33	449 402,56 zł	1 720,68 zł	451 123,24 zł	451 483,00 zł
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	1	61 874,48 zł	15 915,91 zł	77 790,39 zł	81 095,00 zł
Ministerstwo Środowiska	12	145 766,00 zł	13 335,00 zł	159 101,00 zł	146 000,00 zł
Razem ministerstwa	109	1 733 734,40 zł	30 971,59 zł	1 764 705,99 zł	1 758 390,00 zł
Ogółem	951	7 603 390,79 zł	3 831 892,52 zł	11 435 283,31 zł	7 794 800,00 zł

Realizacja rządowego programu w latach 2007-2009

Na realizację programu w latach 2007-2009 wojewodom oraz Ministrowi Sprawiedliwości, Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministrowi Środowiska i Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji przekazano z rezerwy celowej budżetu państwa łączną kwotę w wysokości **76 999 650,00 PLN**.

Ogółem wyposażono w monitoring wizyjny **7882** szkół i placówek w całym kraju (szkoły, zespoły szkół oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, bursy, szkoły przy zakładach poprawczych i szkoły przy schroniskach dla nieletnich) wydatkując łączną kwotę **108 588 380,53 PLN**.

Całkowitą kwotę dotacji wykorzystano w **98,31%** wydatkując łączną kwotę **75 700 134,44 PLN**.

Udział środków własnych jednostek samorządu terytorialnego i innych organów prowadzących w całkowitej kwocie programu wynosił **30.29%** co dało **32 888 246,09 PLN**. Kwota wniesiona przez organy prowadzące w stosunku do kwoty wydatkowanej dotacji z budżetu państwa stanowiła **42.71%**.

Realizacja programu w województwach/ministerstwach w latach 2007-2009

Województwo/Ministerstwo	Ilość szkół w programie	Kwota dotacji wydatkowane	Środki własne	Całkowita kwota	Kwota dotacji przyznanej
dolnośląskie	598	5 712 167,37 zł	2 805 266,07 zł	8 517 433,44 zł	5 852 100,00 zł
kujawsko-pomorskie	528	4 171 520,35 zł	1 738 560,80 zł	5 910 081,15 zł	4 171 700,00 zł
lubelskie	475	3 885 877,88 zł	1 883 277,76 zł	5 769 155,64 zł	3 940 200,00 zł
lubuskie	273	2 093 627,87 zł	700 600,58 zł	2 794 228,45 zł	2 104 000,00 zł
łódzkie	472	4 478 914,32 zł	1 818 174,95 zł	6 297 089,27 zł	4 599 233,00 zł
małopolskie	805	6 858 145,85 zł	3 457 853,94 zł	10 315 999,79 zł	6 866 200,00 zł
mazowieckie	1067	9 697 284,07 zł	4 886 081,17 zł	14 583 365,24 zł	9 708 200,00 zł
opolskie	204	1 616 858,32 zł	1 065 523,73 zł	2 682 382,05 zł	1 708 600,00 zł
podkarpackie	408	4 471 191,55 zł	1 288 459,74 zł	5 759 651,29 zł	4 483 000,00 zł
podlaskie	245	2 403 738,00 zł	1 799 575,00 zł	4 203 313,00 zł	2 430 600,00 zł
pomorskie	424	4 516 408,00 zł	2 059 305,00 zł	6 575 713,00 zł	4 537 600,00 zł
śląskie	623	7 261 046,47 zł	2 412 790,66 zł	9 673 837,13 zł	7 949 113,00 zł
świętokrzyskie	233	2 088 070,05 zł	1 386 231,87 zł	3 474 301,92 zł	2 090 910,00 zł
warmińsko-mazurskie	304	3 046 264,50 zł	1 155 591,97 zł	4 201 856,47 zł	3 081 004,00 zł
wielkopolskie	628	5 952 426,42 zł	2 836 007,14 zł	8 788 433,56 zł	5 957 000,00 zł
zachodniopomorskie	314	2 990 800,40 zł	1 503 964,17 zł	4 494 764,57 zł	3 037 000,00 zł
Razem województwa	7601	71 244 341,42 zł	32 797 264,55 zł	104 041 605,97 zł	72 516 460,00 zł
MKiDN	137	2 202 934,00 zł	0,00 zł	2 202 934,00 zł	2 208 239,00 zł
Ministerstwo Sprawiedliwości	60	1 032 716,98 zł	0,00 zł	1 032 716,98 zł	1 033 273,00 zł
Ministerstwo Rolnictwa	63	892 501,56 zł	35 028,63 zł	927 530,19 zł	894 583,00 zł
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	1	61 874,48 zł	15 915,91 zł	77 790,39 zł	81 095,00 zł
Ministerstwo Środowiska	20	265 766,00 zł	40 037,00 zł	305 803,00 zł	266 000,00 zł
Razem ministerstwa	281	4 455 793,02 zł	90 981,54 zł	4 546 774,56 zł	4 483 190,00 zł
Ogółem	7882	75 700 134,44 zł	32 888 246,09 zł	108 588 380,53 zł	76 999 650,00 zł

Na realizację zadania wydatkowano z budżetu państwa 76 999 650 PLN wobec planowanych 90 000 000 PLN. Zmniejszenie poziomu zasilania finansowego Rządowego programu było spowodowane cięciami budżetowymi, stanowiącymi pochodną spowolnienia gospodarczego kraju.

Efekty Programu:

Dyrektorzy szkół, w których funkcjonuje system monitoringu wizyjnego podkreślają, że obecność kamer mobilizuje uczniów do poprawnych zachowań, zwiększa bezpieczeństwo osób przebywających na terenie szkoły i w najbliższym otoczeniu, zmniejsza rozmiar zjawisk patologicznych w środowisku szkolnym (kradzieże, wymuszenia, zastraszenia, pobicia, dewastacja mienia szkolnego, palenie tytoniu), ogranicza dostęp do szkół i placówek osobom nieuprawnionym.

Doświadczenie innych krajów, a także polskich szkół uczestniczących w programie wskazuje, że monitoring wizyjny jest skutecznym, a zarazem najprostszym sposobem podniesienia bezpieczeństwa uczniów i wychowanków, szczególnie tam, gdzie mamy do czynienia z liczną rzeszą młodzieży, tj. w szkołach i placówkach z dużą liczbą oddziałów, w zespołach szkół, a także w placówkach, w których wymagane jest stosowanie specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania. Już teraz na poziomie lokalnym podejmowane są przedsięwzięcia związane z uruchamianiem i rozbudową miejskich i osiedlowych sieci monitoringu wizyjnego.

Monitoring wizyjny staje się standardowym wyposażeniem instytucji, obiektów i miejsc, w których stale lub czasowo przebywa znaczna liczba osób. Szkoły i placówki oświatowe uczestniczące w programie nie odbiegają od współczesnych standardów, szczególnie w sferze zapewnienia uczniom i wychowankom bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Wnioski:

1. Środki finansowe przeznaczone na realizację programu były znacznie mniejsze od zgłoszonych potrzeb szkół i placówek (np. w 2008 roku do programu zgłosiły się 5093 szkoły, a dofinansowanie otrzymały tylko 2019).
2. Na uwagę zasługuje znacznie większy od wymagalnego minimalnego udział w programie środków własnych organów prowadzących szkoły i placówki.
3. Z danych zebranych za pośrednictwem kuratorów oświaty wynika, że monitorowanie szkół i placówek przynosi konkretne efekty dotyczące poprawy bezpieczeństwa na terenie szkół i placówek.
4. Efekty programu zostały bardzo dobrze ocenione przez rodziców i rady pedagogiczne szkół.

5. W związku z wystąpieniem Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 15 lutego 2010 roku do Ministra Edukacji Narodowej w sprawie właściwego upoważnienia ustawowego do ograniczenia konstytucyjnego prawa ochrony prywatności, należy rozważyć wszczęcie działań w kierunku nowelizacji ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w celu zapewnienia ustawowej podstawy do ograniczenia tego prawa w stosunku do osób przebywających w budynkach szkolnych oraz na terenach przyszkolnych.
6. Należy zalecić szkołom i placówkom, beneficjentom Rządowego programu, jak również tym, które zainstalowały systemy monitoringu z własnych środków:
- oznaczenie budynków szkolnych tabliczkami informacyjnymi z napisem „obiekt monitorowany”,
 - zgłoszenie szkolnego systemu monitoringu CCTV do najbliższej komendy Policji,
 - umieszczenie w statutach szkolnych zapisów o objęciu budynków i terenu szkolnego nadzorem kamer CCTV, w celu zapewnienia bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki.